

تشیع در قلب اروپا

۸ شهریور ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۰۵

نویسنده این کتاب درصدد بوده است با استفاده از برخی منابع پژوهشی و با تکیه بر آمارها و برخی از گزارش‌های پژوهشگران داخلی و خارجی تصویری روشن از جایگاه تشیع و فعالیت‌های شیعیان اروپایی و به‌ویژه در کشور آلمان ترسیم نماید.

کتاب «جستاری درباره اسلام و تشیع در اروپا؛ با تأکید بر تشیع در آلمان» به قلم حسین متقی نوشته شده و در این اثر به روند ورود اسلام به اروپا، پیوند و روابط مسیحیت با مسلمانان و وضعیت آنان در اروپا و به‌ویژه کشور آلمان می‌پردازد. این کتاب حاوی چهارده بخش می‌باشد که عبارت‌اند از: «درآمدی بر سیر تاریخی اسلام و تشیع در اروپا؛ پیوندها و روابط مسیحیان و مسلمانان اروپا؛ گسترش روزافزون اسلام در اروپا؛ جمعیت مسلمانان کشورهای اروپایی؛ مطالعات شرقی، اسلامی و شیعی در دانشگاه‌های آلمان؛ وضعیت دینی و فرهنگی مسلمانان آلمان و جمعیت‌ها؛ احزاب و مراکز اسلامی در آلمان؛ مجلس اعلای شیعیان آلمان؛ مرکز اسلامی امام علی(ع) در هامبورگ؛ آکادمی علوم اسلامی (IWA)؛ روابط فرهنگی و سیاسی ایران آلمان؛ کتابخانه‌های آلمان با نگاهی به کتابخانه دولتی برلین؛ همایش‌ها و کنفرانس‌ها درباره تشیع در آلمان و زمینه‌ها؛ فرصت‌ها و بایسته‌های مطالعات شیعی در آلمان».

نویسنده این کتاب درصدد بوده است با استفاده از برخی منابع پژوهشی و با تکیه بر آمارها و برخی از گزارش‌های پژوهشگران داخلی و خارجی تصویری روشن از جایگاه تشیع و فعالیت‌های شیعیان اروپایی و به‌ویژه در کشور آلمان ترسیم نماید.

این اثر پژوهشی در مورد اوضاع دینی و اجتماعی شیعیان در اروپا با تأکید بر تشیع در کشور آلمان است و نویسنده پس از ذکر چگونگی ورود اسلام و تشیع به اروپا و سیر تاریخی آنها در اروپا به پیوند مسلمانان با مسیحیان این قاره اشاره می‌کند و سپس گسترش روزافزون اسلام در اروپا به‌ویژه در کشورهای ایتالیا، فرانسه، آلمان و انگلستان را تجزیه و تحلیل می‌نماید و جمعیت مسلمانان کشورهای اروپایی را برمی‌شمارد.

در ادامه از منظر جمعیت‌شناسی و مطالعات اسلامی، اوضاع شیعیان در آلمان بررسی شده و از لحاظ فعالیت‌های فرهنگی، احزاب سیاسی و تشکیل مراکز اسلامی، توصیفی از وضعیت مسلمانان و مطالعات صورت گرفته توسط شرق‌شناسان آلمانی نسبت به آموزه‌های اسلامی و مسلمانان ارائه گردیده است. نویسندگان در این بخش به معرفی برخی از مراکز پژوهشی اسلامی در آلمان و فعالیت‌های اسلامی مانند وجود آکادمی‌های اسلامی، کتابخانه‌ها، تشکیل همایش‌ها و کنفرانس‌ها درباره تشیع پرداخته و زمینه‌های فعالیت تشیع و فرصت‌ها و آسیب‌های مطالعات شیعی در آلمان را بررسی نموده است.

حسین متقی در مقدمه کتابش یادآور می‌شود که نخستین آشنایی اروپاییان با اسلام شیعی در مواجهه با دولت‌های اداره در افریقای و فاطمیان در مصر صورت گرفته است و دریافت‌های اولیه آنان از اصل و ماهیت این دین و نیز تفاوت در نگرش‌های آن دو دیدگاه (اسلام اموی و اسلام شیعی) بایستی به تدریج زمینه‌های اولیه اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی را در غرب فراهم آورده باشد.

سپس نویسندگان درباره بحث خاورشناسی توصیه‌ای دارد: «نکته‌ای که در سیاست راهبردی امروز غربیان در مسئله خاورشناسی، مهم است و نباید پژوهشگران جوان از آن غافل باشند این است که علاوه بر علاقه فردی برخی خاورشناسان و اسلام‌پژوهان به مطالعات اسلامی، به خصوص شیعی، عموم غربیان و مجامع علمی آن نیز عمدتاً با دو رویکرد نگاه به گذشته و آینده، استقبال زیادی کرده‌اند؛ نگاه نخست، به لحاظ درک صحیح و تحلیل دقیق از تعاملات تاریخی، سیاسی و فرهنگی خود آنان با مسلمانان و شیعیان در مقاطع مختلف تاریخی، و نگاه دوم، به لحاظ شناخت صحیح و دقیق از تاریخ، فرهنگ، باورها و نقاط قوت و ضعف مسلمانان و شیعیان برای برنامه‌ریزی‌های آنان برای اغراض و اهداف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، صورت می‌پذیرد» (ص ۱۴).

حسین متقی در تکمیل بحث خاورشناسان بخش پنجم کتابش را به این موضوع اختصاص داده و چگونگی مطالعات شرقی، اسلامی و شیعی را در آلمان بیان کرده است. در ادامه همین بخش پس از ذکر لیست بلندبالایی از شرق‌شناسان، اسلام‌شناسان و پژوهشگران حوزه تشیع، به معرفی سه تن از شاخص‌ترین آنها یعنی تئودور نودکه، آنه ماری شیمل و زابینکه اشمیتکه پرداخته است.

معرفی مراکز دینی، فرهنگی و علمی و بیان وضعیت دینی و فرهنگی مسلمانان آلمان و معرفی احزاب و گروه‌های اسلامی و شیعی

این کشور بخش‌های دیگر این کتاب را تشکیل می‌دهد. در این بخش‌ها می‌توان اطلاعات مفیدی درباره مراکز اسلامی همچون مرکز اسلامی امام علی(ع) هامبورگ و آکادمی علوم اسلامی و حتی کتابخانه‌های مرتبط به دست آورد.

معرفی مجلس اعلای شیعیان آلمان، نمونه‌ای از بیان احزاب و گروه‌های شیعی آلمان در این کتاب می‌باشد. البته نویسنده سعی کرده است در بخش دیگری از کتابش مهم‌ترین همایش‌های مرتبط با تشیع و جلسات مجلس اعلای شیعیان آلمان را نیز گزارش نماید.

در نهایت نویسنده با بیان زمینه‌ها، فرصت‌ها و بایسته‌های مطالعاتی شیعی در آلمان و جلب کردن توجه محققان به این موضوع، کتاب خود را خاتمه می‌دهد. با اینکه برای این کتاب زحمات زیادی کشیده شده و تلاش نویسنده شایسته تقدیر است، باید گفت که اگر حسین متقی فرصت کمی داشت یا می‌خواست به صورت محدود پژوهشی انجام دهد، بهتر بود موضوع خود را به صورت جزئی‌تر و محدود انتخاب می‌کرد و به جای مطالب کلی و ذکر برخی مشهورات، تنها به بخش خاصی از مباحث شیعی در غرب یا مکانی خاص می‌پرداخت یا حتی بهتر بود که او کتاب خود را در چند جلد و به صورت کاملاً دقیق‌تر دنبال می‌کرد.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۰۶۹۲/اروپا-قلب-تشیع>